

Landschapsplan Roestelbergseweg 3a Kaatsheuvel

- Simon van Soelen en Barbara Sars

Opdrachtgever

De heer S. D. (Simon) van Soelen en
mevrouw B.J. (Barbara) Sars
Roestelbergseweg 3a
5171 RL Kaatsheuvel

Auteur

Orbis
Moorland 4
5688 GA Oirschot
0499 21 91 24

Contactpersoon

Eefje van Daesdonk
eefje@orbis.nl
06 15 12 53 45

Datum: 1 april 2021

Versie: 1

Status: Definitief

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Voorgeschiedenis	4
1.2	Leeswijzer	4
2.	Beschrijving huidige situatie	5
2.1	Beschrijving omgeving	5
2.2	Beschrijving projectlocatie	10
3.	Landschappelijke inrichting	11
3.1	Inrichtingsschets	11
3.2	Landschapselementen	11
3.3	Ecologische waarden landschapsplan	14

1. Inleiding

Dit landschapsplan, met bijbehorende inrichtingsschets in bijlage 1, dient ter onderbouwing van de landschappelijke inrichting bij de ontwikkeling van de locatie Roestelbergseweg 3a in Kaatsheuvel, gemeente Loon op Zand.

1.1 Voorgeschiedenis

John van den Berg Ruimtelijke Ordening heeft namens zijn opdrachtgevers de heer S. D. (Simon) van Soelen en mevrouw B.J. (Barbara) Sars (hierna: initiatiefnemers) Orbis gevraagd om een landschapsplan te maken voor de locatie Roestelbergseweg 3a in Kaatsheuvel (hierna: projectlocatie). Op 25 februari 2021 is overleg geweest met initiatiefnemers, aansluitend is de projectlocatie bezocht. In dit overleg zijn de kaders besproken waaraan de geplande ontwikkeling moet voldoen.

Initiatiefnemers hebben de percelen, kadastraal bekend als gemeente Loon op Zand, sectie O, nummers 272, 273 en 276, gekocht. De bestemming van de projectlocatie wordt gewijzigd van 'Bedrijf' naar 'Wonen'. De omliggende gronden hebben momenteel een agrarische bestemming. De initiatiefnemers hebben geen ambitie om deze gronden agrarisch te gebruiken. Het terrein wordt landschappelijk ingericht met landschapselementen die passen bij het karakter van het halfopen kleinschalig coulisselandschap.

Dit landschapsplan is onderdeel van de onderbouwing van de bestemmingsplanwijziging. Hierbij is het *'Handboek Landschappelijke Kwaliteitsverbetering van de Gemeente Loon op Zand'*¹ het uitgangspunt.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van het landschapsplan beschrijft de huidige situatie. Met kaartbeelden wordt de situatie ter plaatse toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de toekomstige situatie de projectlocatie. De landschappelijke inrichting wordt beschreven aan de hand van een beschrijving van de verschillende landschapselementen. Hierbij wordt ingegaan op het beheer en onderhoud van deze elementen.

¹ *Handboek Landschappelijke kwaliteitsverbetering, Gemeente Loon op Zand*

2. Beschrijving huidige situatie

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de huidige situatie. Allereerst wordt de omgeving van de projectlocatie beschreven. Hierna volgt een meer gedetailleerde beschrijving van de projectlocatie zelf.

2.1 Beschrijving omgeving

De projectlocatie ligt in de gemeente Loon op Zand, ten oosten van het dorp Kaatsheuvel en ten noorden van het Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen. De projectlocatie bestaat uit verschillende kadastrale percelen, deze zijn in tabel 1 opgenomen.

Tabel 1: Percelen betrokken bij ontwikkeling

Gemeente	sectie	nummer	oppervlakte (m ²)
Loon op zand	0	273	8744
Loon op zand	0	272	29197
Loon op zand	0	276	564
Totaal			38505

Op afbeelding 1 is de projectlocatie zwart omkaderd op een topografische kaart van de omgeving. Op afbeelding 2 is de projectlocatie zwart omkaderd op een luchtfoto van de omgeving.

Afbeelding 1: Ligging projectlocatie in de omgeving

Afbeelding 2: Projectlocatie op luchtfoto

Landschap

De projectlocatie ligt in een halfopen cultuurlandschap, met de specificatie kleinschalig halfopen coulisselandschap. Op afbeelding 2 is te zien dat de projectlocatie is gelegen in een gebied met veel agrarische grondgebruik, dit is kenmerkend voor dit landschapstype.

In het 'Handboek Landschappelijke Kwaliteitsverbetering van de Gemeente Loon op Zand'² is het streefbeeld voor het halfopen cultuurlandschap om de kleinschaligheid te behouden met hoge natuurwaarden. Belangrijke landschappelijke elementen in dit landschap zijn:

- Bosschages en struweel
- Houtwallen en -singels
- Bomenlanen/rijen
- Solitaire bomen
- Hoogstam fruitboomgaarde aansluitend op het erf
- Poelen
- Akkerrand en bloemen, kruiden, grassen en granen.

Doelsoorten

Volgens de peiling van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen de volgende doelsoorten in de nabije omgeving (0-1 kilometer) van de projectlocatie voor:

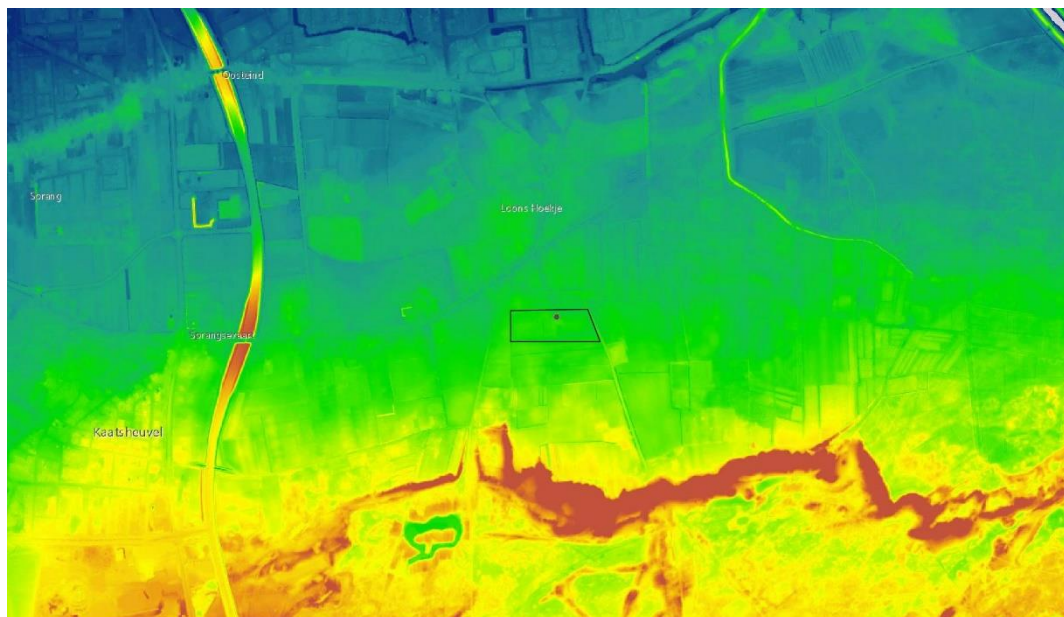
• Boomvalk	• Levendbarende hagedis
• Buizerd	• Ooievaar
• Das	• Ransuil
• Eekhoorn	• Roek
• Gierzwaluw	• Rugstreepad
• Haas	• Slechtvalk
• Havik	• Sperwer
• Huismus	• Wespendif

² Handboek Landschappelijke kwaliteitsverbetering, Gemeente Loon op Zand

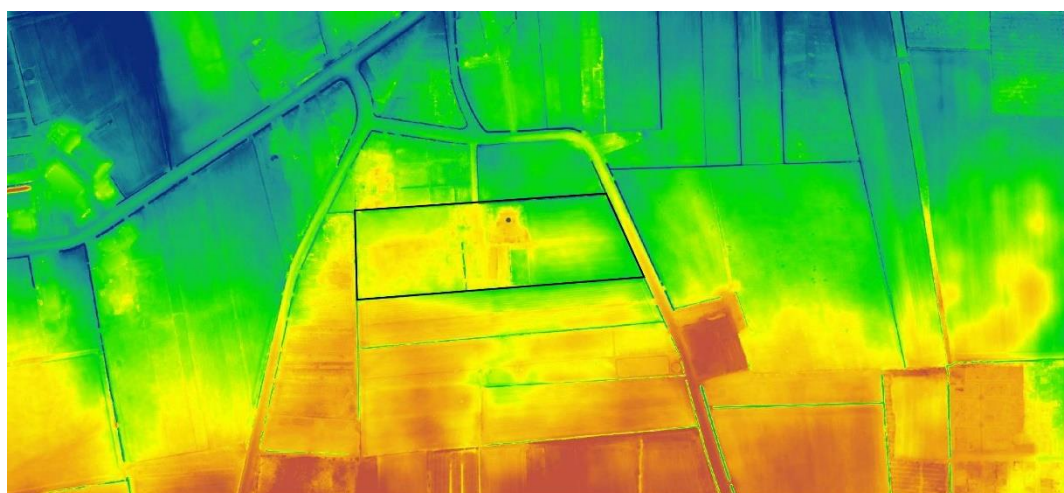
Aangezien Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen op minder dan één kilometer van het projectgebied ligt, is het waarschijnlijk dat de meeste doelsoorten hun leefgebied in het natuurgebied hebben. Bij de herinrichting van de projectlocatie kunnen echter maatregelen getroffen, die het voor doelsoorten aantrekkelijker maakt.

Hoogteligging

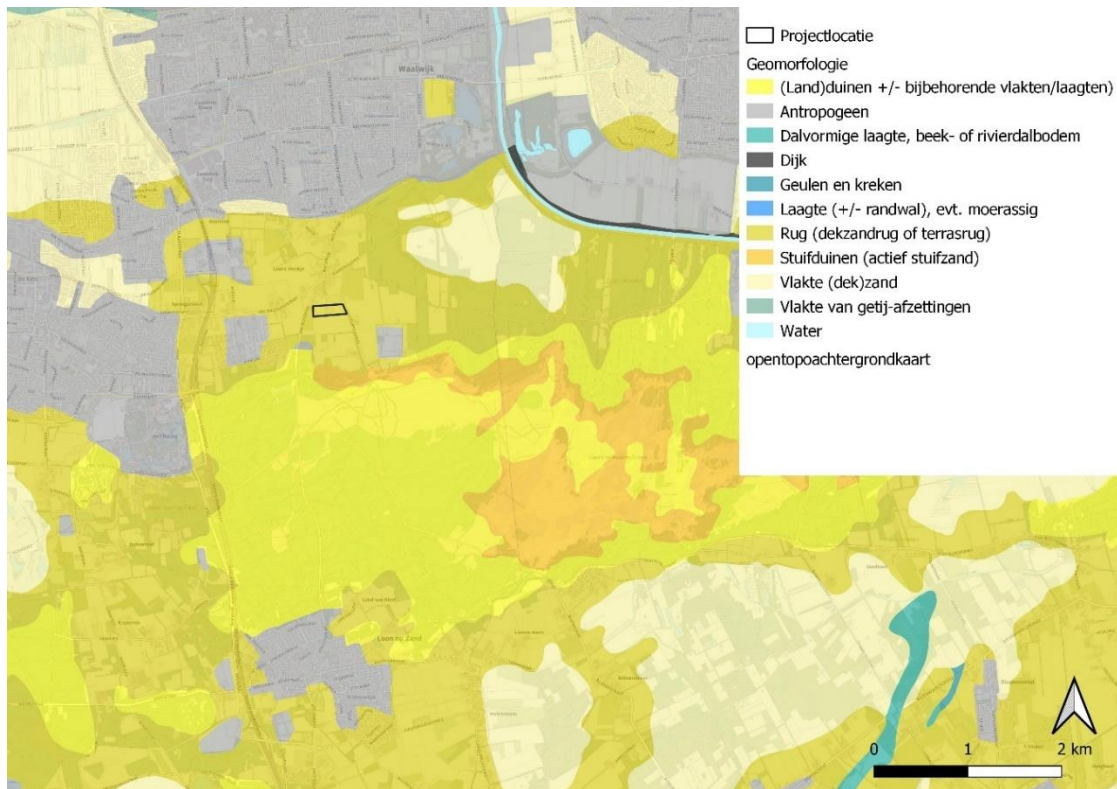
Op afbeeldingen 3 en 5 is te zien dat de projectlocatie op een dekzandrug ligt in een uitloper van Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen. De hoger gelegen duinvlakte met stuifduinen gaat over in een laagte van (dek)zand. Binnen het projectgebied (afbeelding 4) is een microreliëf aanwezig. De oostkant ligt lager dan de westkant van het perceel.

Afbeelding 3: Hoogtekaart omgeving

Afbeelding 4: Hoogte kaart projectlocatie

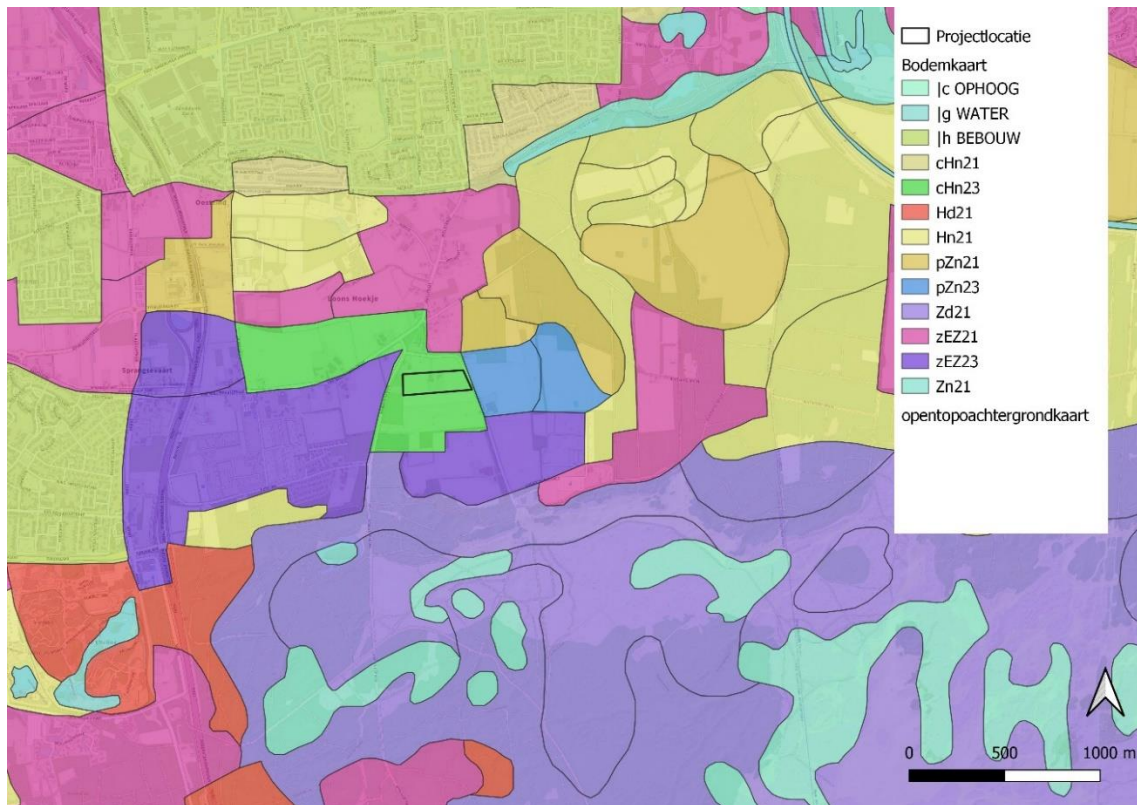

Afbeelding 5: Geomorfolologische kaart

Bodem en grondwatertrap

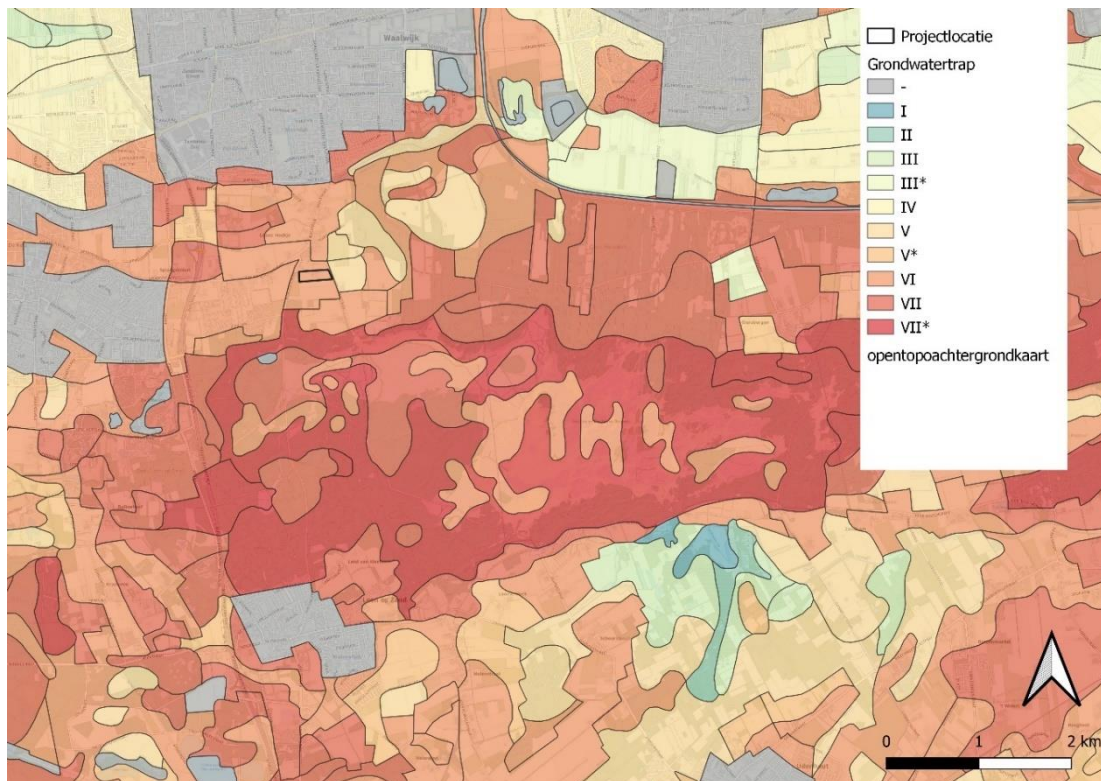
De projectlocatie bevindt zich in een gebied met podzolgronden en vaaggronden. De bodemsoort in het projectgebied is laarpodzolgrond opgebouwd uit lemig fijn zand (cHn23), zie ook afbeelding 6. Omliggende kavels bestaan grotendeels uit enkeerdgronden met lemig zand (zEZ23).

Laarpodzolgronden bestaan uit lemig fijn zand. Ze behoren binnen de bodemclassificatie tot de gewone hydropodzolgronden. De grond is ontstaan door plaggenbemesting. Het A-horizont (de eerste laag) bestaat uit een plaggendeck van 30 tot 50 cm dik. De B-horizont is een humuspodzol-B, waarin de zandkorrels een laag van ingespoelde humus hebben uit de A-horizont. Door het intensief, hoofdzakelijk agrarische grondgebruik door de jaren heen en het plaggen in de Middeleeuwen is de bodem rijk aan organische stoffen. Op de laarpodzolgrond komt van nature eiken-beuken en eiken-berkenbos voor.

Afbeelding 6: Bodemkaart

De projectlocatie heeft grondwatertrap VI. Zie afbeelding 7. Dit houdt in dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand dieper is dan 40 cm onder het maaiveld. De gemiddelde laagste grondwaterstand ligt tussen de 80 en 120 cm onder maaiveld.

Afbeelding 7: Grondwatertrap

2.2 Beschrijving projectlocatie

De projectlocatie heeft een grootte van 38505 m², waarop voorheen een tuincentrum aanwezig was. De omliggende agrarische gronden waren in gebruik voor het kweken van de planten. Op de locatie wordt een nieuwe woning gebouwd en rondom de woning wordt een tuin ingericht. De omliggende gronden worden landschappelijk ingericht en krijgen hiermee een landschappelijke en ecologische meerwaarde.

De projectlocatie krijgt een besloten karakter door een houtwal en houtsingel die het perceel omsluiten. Hiermee past de inrichting in het beheertype van het halfopen kleinschalige coulisselandschap en biedt de locatie schuil- en nestgelegenheid aan diverse doelsoorten. Op de projectlocatie is een dassenburcht aanwezig, recente sporen wijzen erop dat deze in gebruik is. De dassenburcht wordt dan ook behouden en onderdeel van de landschapsplan.

3. Landschappelijke inrichting

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de landschapselementen die worden gerealiseerd voor de landschappelijke inrichting van de projectlocatie. De bijbehorende inrichtingsschets is toegevoegd in bijlage 1. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aandachtspunten bij de aanleg van de landschapselementen en op het beheer en onderhoud.

3.1 Inrichtingsschets

Op de projectlocatie vindt een herinrichting met herbestemming plaats. Het voormalig bedrijf maakt plaats voor een woonbestemming met tuin. De rest van de projectlocatie krijgt een landschappelijke inrichting met ecologische waarden.

De ligging van de locatie maakt de landschappelijke inrichting interessant voor verschillende doelsoort zoals de boomvalk, de buizerd, de das en de eekhoorn. De aanwezige dassenburcht is van hoge ecologische waarde en wordt dan ook geïntegreerd in de landschappelijke inrichting. De natuurlijke vijver en de houtwal op het westelijk deel van het perceel zijn al gerealiseerd en geïntegreerd in het landschapsplan. Hetzelfde geldt voor de takkenrillen gemaakt van eerder gesnoeide beplanting. In de volgende paragraaf staan alle landschapselementen beschreven.

3.2 Landschapselementen

Hieronder worden de landschapselementen beschreven die worden gerealiseerd op de projectlocatie. Deze zijn te zien op de inrichtingsschets in bijlage 1.

Houtwal

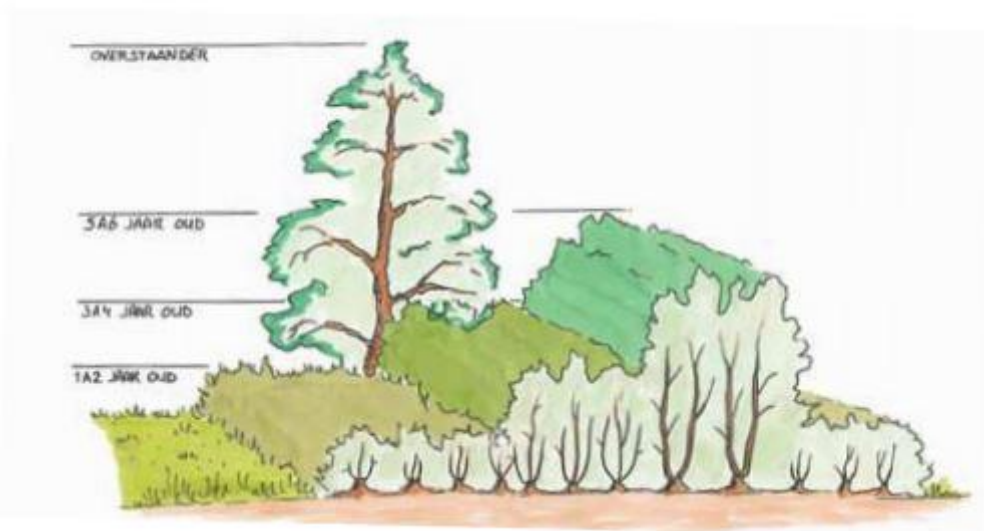
De verhoogde aarden wal sluit het perceel af van de omgeving en zorgt voor nestgelegenheid en beschutting voor verschillende diersoorten en insecten. De beplanting op de wal heeft een open karakter, hierdoor komt er voldoende zonlicht in de vijver. De beplanting bestaat uit onder andere berk, kornoelje, meidoorn, krentenboomje en vlierbes.

Tegen de houtwal zijn takkenrillen gelegd met de resten van de eerder verwijderde beplanting. Dit biedt schuilgelegenheid aan kleine amfibieën, vogels en insecten en is daarmee van hoge waarde voor de biodiversiteit.

Houtsingel

Een houtsingel is een brede landschappelijk waardevolle afscheiding, die bestaat uit bomen en struiken. De houtsingel vormt samen met de houtwal de omkadering van het perceel en versterkt daarbij het kleinschalige cultuurlandschap.

De houtsingel bestaat uit meerdere lagen inheemse beplanting die samen voor een dichte structuur zorgen. Soorten die gebruikt worden voor de houtwal zijn: eiken, berken, struikachtige elzen en de Gelderse roos. Een combinatie van een boomlaag, een struiklaag en een kruidlaag (zie afbeelding 9) is het meest ideaal. Hierdoor biedt de houtsingel beschutting en nestgelegenheid aan diverse diersoorten zoals vogels.

Afbeelding 9: Houtsingel met hakhout beheer³

Bloemenrand

Tegen de zuidzijde van de houtwal en houtsingel liggen brede bloemrijke randen. Het bloemenmengsel bestaat uit minimaal 20 soorten met verschillende hoogtes. De bloemenrand is hoger dan het omliggende grasland en vormt hiermee een overgang naar de hogere beplanting van de houtwal en houtsingel. De vele bloeiende bloemen in deze rand zorgen voor nectar en stuifmeel voor onder andere bijen en vlinders en voor beschutting voor kleine zoogdieren.

Natuurlijke vijver

Op de projectlocatie is al een grote natuurlijke vijver aangelegd. De randen lopen onder een geleidelijk talud af. Dit is belangrijk om de vijver voor amfibieën en salamanders toegankelijk te maken. De oever loopt over in het kruidenrijk grasland waardoor het voor dieren makkelijker is te verplaatsen.

Om de natuurlijke vijver op de lange termijn gezond te houden, is het van belang dat de beplanting op de houtwal niet te hoog wordt en een open structuur houdt. De waterplanten en dieren die in de vijver leven, hebben warmte van de zon nodig.

Daarnaast kan gevallen blad in de vijver voor verzuring zorgen, waardoor de waterkwaliteit verslechtert. Waterplanten zorgen voor voldoende zuurstof en houden het water helder. Regelmatig onderhoud aan de vijver, zoals het verwijderen van blad en het tegengaan van stilstaand water, door het jaar heen is van belang om algengroei en daarmee verstikking van de vijver tegen te gaan.

In de vijver komen broedkorven die schuil- en nestgelegenheid bieden aan de wilde eend. Het succes van broedkorven wordt vergroot door in het water en op de oever te zorgen voor veel schuilgelegenheid en natuurlijk voedsel. Korven en hooigaasrollen worden boven het water geplaatst. Daardoor valt een groot deel van de predatie weg, omdat veel landroofdieren, zoals vossen, marters en katten, het water mijden.

Bloemrijk grasland

Het grasland wordt beheerd volgens de sinusmethode. Dit wil zeggen dat er tijdens het maaien delen van de grassen en bloemen langer blijven staan. Er wordt gemaaid in een slingerde beweging. Dit zorgt voor een hoge biodiversiteit en veel variatie in hoogte, zon- en schaduwplekjes en soorten. Kleine zoogdieren kunnen zich verschuilen in het langere gras en kunnen zich op deze manier langs de randen van grasland verplaatsen. De randen van het grasland binnen de houtwal en houtsingel worden minder betreden, waardoor hier weinig verstoring is. De overgangen tussen de hogere en lagere

³ Landschapsbeheer Gelderland

vegetaties zijn belangrijk voor vlinders. De lagere sinuspaden warmen extra op waardoor het aantrekkelijk is voor de vlinders om hier hun eitjes te leggen. Ook zorgt het voor variatie in de bloei van verschillende bloemen. Het sinusbeheer zorgt ervoor dat er altijd voldoende vegetatie blijft staan. Het oostelijk deel van de projectlocatie kan op termijn begraasd worden door bijvoorbeeld damherten.

Fruitbomen

Een kleine fruitboomgaard of enkele losse fruitbomen zijn een waardevolle aanvulling op de landschappelijke inrichting in het halfopen cultuurlandschap. De bloesem trek bijen, hommels en vlinders aan en eenmaal volgroeid maken steenuil en gekraagde roodstaart graag gebruik van de holtes die in de bomen ontstaan. Aan de noordwestkant van de projectlocatie worden negen fruitbomen bij elkaar geplaatst. Hiervoor worden verschillende soorten gebruikt die in staat zijn elkaar of zichzelf te bestuiven. Er wordt een combinatie van (stoof)peer-, kers-, appel- en perenbomen in een grote maat aangeplant om sneller het gewenste effect te bereiken op het gebied van biodiversiteit.

Solitaire bomen en boomgroepjes

Over het grasland verspreid komen een aantal solitaire bomen en bomengroepjes. Deze bomen zorgen voor schaduw. Het afvallend blad zorgt voor een (klein) verschil in de ondergroei en daarmee voor meer biodiversiteit. Bomen hebben een hoge ecologische waarde voor veel soorten insecten. Daarnaast kunnen ze gebruikt worden als uitzichtpunt voor bijvoorbeeld roofvogels die jagen boven het grasland.

Dassenburcht

Op de projectlocatie is een dassenburcht aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn recente sporen waargenomen die erop wijzen dat de dassenburcht in gebruik is. De migratieroute moet daarom bij wet vrijgehouden worden. De erfbeplanting wordt langs de zuidzijde onderbroken om dit mogelijk te maken. De bestaande struweelbeplanting op en rond de dassenburcht wordt behouden. Hiermee sluit de dassenburcht aan op de rest van de landschappelijke inrichting en geeft deze extra ecologische waarde.

Beukenhaag en gemengde haag

Beukenhagen en gemengde hagen worden vaak gebruikt op erven in het agrarische landschap en passen daarom goed in open cultuurlandschap. Rondom de tuin van de woning komt een hekwerk met aan de buitenkant een knip- en scheerhaag van beuk (*fagus sylvatica*) met een hoogte van 1,50 meter. De haag dient als een afscheidingselement tussen de tuin en het omliggende landschap.

Daarnaast worden de houtsingel en de houtwal aan elkaar verbonden door middel van een beukenhaag met een hoogte van 1,80 meter. Deze schermt de projectlocatie af van de Roestelbergseweg en zorgt voor een ecologische verbindingfunctie voor kleine vogels en insecten.

Rondom de moestuin komt een gemengde haag. Deze bestaat uit een dubbele rij beplanting met vier stuks per strekkende meter per rij. De haag heeft een hoogte van 0,8 meter en bestaat uit inheemse struiken met onder andere bessen en doorns waar vogels en andere kleine zoogdieren veel profijt van hebben wat betreft voeding en beschutting. De haag heeft de volgende samenstelling:

Tabel 2: samenstelling gemengde haag

Nederlandse naam	Latijnse naam	Aandeel beplanting
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	20%
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	10%
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	10%
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	25%
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>	25%
Hondsroos	<i>Rosa canina</i>	10%

De gemengde haag wordt eens per twee á drie jaar gesnoeid. Het snoeien gebeurt tussen half juni en half maart. Doordat de heg niet vaak gesnoeid wordt, komen er bloemen en bessen aan wat goed is voor de vogels en insecten.

Overige elementen

Naast de bovengenoemde landschapselementen, worden verschillende kleine maatregelen getroffen om de locatie aantrekkelijker te maken voor doelsoorten. Verspreid over het terrein kunnen een torenvalkkast en diverse nestkasten voor andere vogelsoorten geplaatst worden om de nestgelegenheid te vergroten. Als de bomen en andere beplanting meer volgroeid zijn, kunnen uilensoorten zich hier ook thuis gaan voelen. Het plaatsen van een uilenkast, een mannenkast voor de (steen)uil en een (steenuil)vriendelijke drinkbak, vergroten de kans op zijn komst. Een muizenruiter, gevuld met gemaaid gras, hooi of stro brengt meer muizen naar het terrein. Deze zijn vervolgens voedsel voor uilen, torenvalk, egel en kleine marterachtigen.

3.3 Ecologische waarden landschapsplan

De projectlocatie is gelegen in een halfopen cultuurlandschap met een afstand van 800 meter tot het Natura 2000 gebied Loon en Drunense Duinen & Leemkuilen. De projectlocatie maakt geen deel uit van het Natura 2000-gebied of van het Natuur Netwerk Brabant, maar versterkt wel het omliggende half open cultuurlandschap.

Het landschapsplan met de benoemde elementen zorgt voor een ecologische meerwaarde ten opzichte van de agrarische functie die het projectgebied nu heeft. Onder andere de houtwal, houtsingel, fruitbomen en bloemrijk grasland zorgen voor een toename van leefgebied voor doelsoorten en een verhoging van de biodiversiteit. In vergelijking met de huidige agrarische functie, die bestaat uit een open landschap met monotone beplanting, biedt de nieuwe inrichting meer voedsel, nestgelegenheid en verblijfplaats voor de doelsoorten.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden (bouw van de woning) is, op 4 november 2020, een Quicksan Flora en Fauna uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat de werkzaamheden geen negatieve effecten zullen hebben op de beschermde soorten.

Bijlage 1 Landschapsplan

Plantenlijst houtsingel / struweelhaag

Bomen:
fraxinus excelsior
carpinus betulus
quercus robur

betula verrucosa
sorbus aucuparia

Heesters:
sambucus nigra
corylus avellana
cornus sanguinea
amelanchier lamarckii
rosa canina
crataegus monogyna
prunus padus
alnus glutinosa

ligustrum vulgare
acer campestre
viburnum opulus

Beplantingslijst houtwal

Bomen:
alnus glutinosa
betula pendula
prunus avium
quercus robur

carpinus betulus
tilia cordata

Heesters:
acer campestre
amelanchier lamarckii
cornus mas
cornus sanguinea
corylus avellana
crataegus monogyna

ligustrum vulgare
prunus spinosa
salix caprea
sambucus nigra
viburnum opulus

Project: Landschapsplan
Roestelbergseweg 3a

Opdrachtgever: Roestelstaete
Versie: Conc 2.
Coördinaten: X 51.637747
Y 5.122295
Datum: 24-3-2021
Formaat: A1+
Schaal: 1:500
Getekend: MW

